

De demissionaire minister voor Rechtsbescherming
F.M. Weerwind
p/a Postbus 2030 I
2500 EH DEN HAAG

Datum
14 mei 2023

Contactpersoon

Onderwerp
Versterking rechtsbijstand in het strafproces

Geachte heer Weerwind,

In uw brief gedateerd 22 januari 2024 vroeg u het advies van de Wetenschappelijke Commissie (WeCo) van de NVvR inzake het wetsvoorstel versterking rechtsbijstand in het strafproces. Gezien de aanhoudende werkdruk van onze leden heeft dit advies langer op zich laten wachten. De WeCo hecht eraan het advies alsnog aan u te doen toekomen.

De WeCo heeft aansluiting gezocht bij hetgeen de Raad voor de rechtspraak heeft opgemerkt in zijn advies van [27 maart 2024](#). Twee passages betreffende minderjarige verdachten zijn wat betreft de WeCo niet duidelijk, te weten, pag. 8 eerste alinea, en pagina 10 laatste alinea (met doorloop op pag. 11).

Wij citeren:

Pagina 8, eerste alinea

“Ten aanzien van ontboden minderjarige verdachten betreft de onderhavige uitbreiding van het recht op rechtsbijstand bij het eerste (politie)verhoor grotendeels een codificatie van de huidige praktijk. Naar aanleiding van een uitspraak van de rechtbank Amsterdam van 9 november 2021 (ECLI:NL:RBAMS:2021:6411) voert de raad voor rechtsbijstand beleid op grond waarvan voor ontboden minderjarige verdachten een raadsman wordt aangewezen voor de verlening van rechtsbijstand in verband met het eerste (politie)verhoor en eventuele vervolghooren. Dit beleid omvat zowel kosteloze consultatiebijstand als verhoorbijstand en is van toepassing in geval van verdenking wegens een misdrijf (dat wil zeggen: A-, B- en een deel van de C-zaken). In geval van een verdenking van een overtreding wordt op grond van dit beleid geen raadsman aangewezen. Met dit wetsvoorstel wordt deze praktijk van een wettelijke grondslag in het Wetboek van Strafvordering voorzien. Daarnaast betreft deze wijziging een uitbreiding ten opzichte van de huidige praktijk, doordat ook voor de verdachte van overtreding, die zich in vrijheid bevindt, voortaan een raadsman moet worden aangewezen. Ondanks dat het hier om relatief lichte strafzaken gaat, rechtvaardigt de omstandigheid dat de verdachte minderjarig is dat door de overheid wordt voorzien in rechtsbijstand. Het inbegrip van verdenkingen wegens een overtreding is daarnaast in lijn

met de aanwijzing van een raadsman voor aangehouden minderjarige verdachten, waarin de aanwijzing van een raadsman evenmin afhankelijk is gesteld van de ernst van de verdenking (artikel 489, eerste lid, Sv).”

Pagina 10 laatste alinea die doorloopt op pagina 11:

“Met de in dit wetsvoorstel opgenomen wijziging gaat voor verhoorbijstand in C-zaken de hoofdregel van artikel 43, eerste lid, van de Wrb gelden, namelijk dat verhoorbijstand kosteloos is in die gevallen waarin krachtens wettelijk voorschrift een raadsman door het bestuur van de raad voor rechtsbijstand wordt aangewezen of op last van de rechter door het bestuur wordt toegevoegd. Dit betekent dat indien in een C-zaak voor de verdachte een raadsman wordt aangewezen (naar huidig recht: aangehouden minderjarige verdachten en aangehouden kwetsbare meerderjarige verdachten, op grond van dit wetsvoorstel ook indien deze verdachten op vrije voeten zijn en worden uitgenodigd voor verhoor) de rechtsbijstand tijdens het verhoor voor de verdachte kosteloos is.”

Overweging

De WeCo vraagt zich af of de genoemde wijzigingen ook gelden voor elke strafbeschikking, met inbegrip van de politiestrafbeschikking en/of de bestuurlijke strafbeschikking. Een minderjarige verdachte van een misdrijf komt op grond van artikel 491, tweede lid, Sv¹ immers meer rechtsbescherming toe dan een minderjarige verdachte van een overtreding die bij de kantonrechter al dan niet na een ingesteld verzetschrift tegen een strafbeschikking hogere geldboetes en/of andere bijkomende sancties om zijn oren kan krijgen.²

Bij het punt dat de Raad hierover maakt, wil de WeCo nog wijzen op het feit dat, als de wetgever beoogt de voorgestane rechtsbescherming uit te breiden naar alle niet-aangehouden verdachten die overtredingen hebben begaan, artikel 500, eerste lid, Sv³ ook aanpassing behoeft.

De Wetenschappelijke Commissie van de NVvR,

voorzitter

¹ Als de officier van justitie voornemens is om in een strafbeschikking ter zake van misdrijf een taakstraf als bedoeld in artikel 77f, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht op te leggen en deze meer dan twintig uren zal belopen, dan wel betalingsverplichtingen uit hoofde van geldboete en schadevergoedingsmaatregel, die afzonderlijk of gezamenlijk meer belopen dan € 115, roept deze de verdachte op om te worden gehoord. Voor de verdachte die geen raadsman heeft, wijst het bestuur van de raad voor rechtsbijstand een raadsman aan, nadat hij door het openbaar ministerie over dit voornemen is ingelicht. Bij die oproeping wordt tevens medegedeeld dat de verdachte zich door een raadsman kan laten bijstaan.

² Over de meerderjarige kwetsbare verdachte liet de Hoge Raad zich onlangs uit getuige ECLI:NL:HR:2024:556.

³ Op het rechtsgeding voor de kantonrechter zijn de artikelen 495b, 496, 497 en 498 van overeenkomstige toepassing.